

Warszawa, 22 czerwca 2021 r.
KL/246/180/AZ/2021

Pan
Jan Sarnowski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z pracami legislacyjnymi w przedmiocie przedstawionego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych (druk nr. 1221), Konfederacja Lewiatan przedstawia niniejsze stanowisko.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Stanowisko Konfederacji Lewiatan w przedmiocie przedstawionego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych (druk nr. 1221).

Stanowisko Konfederacji Lewiatan w przedmiocie przedstawionego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych (druk nr. 1221), dalej określanego, jako „Projekt”

Zidentyfikowane problemy oraz proponowane rozwiązania

Projekt wymaga pogłębionej analizy – dotychczasowa wskazuje na ryzyko, iż Projekt w obecnej treści może wywoływać negatywne skutki uboczne w sektorach gospodarki. Niniejsze stanowisko dotyczy trzech zidentyfikowanych problemów oraz propozycji ich rozwiązania.

1. Bezpieczeństwo kierowców zawodowych

Zidentyfikowany problem: Projekt w obecnej treści spowodowałby spadek bezpieczeństwa pracowników (kierowców) dokonujących przewozów drogowych osób.

Proponowane rozwiązanie: dodanie pkt. 4, po pkt. 3, do projektowanego art. 59ea ust. 2: „4) w płatnościach dokonywanych poza siedzibą rejestrową akceptanta lub poza siedzibą rejestrową oddziału akceptanta.”.

2. Funkcjonowanie kas samoobsługowych

Zidentyfikowany problem: Poważne wątpliwości interpretacyjne czy wyłączenie w Projekcie obejmuje kasy samoobsługowe, jeśli znajdują się one w tym samym sklepie obok kas obsługiwanych przez pracowników, a klientom, którzy z nich korzystają wyznaczony jest pracownik do ewentualnej pomocy.

Proponowane rozwiązanie: dodanie pkt. 5, po dodanym pkt. 4, do projektowanego art. 59ea ust. 2: „5) w przypadku dokonywania transakcji z użyciem kas samoobsługowych”

3. Brak możliwości wydania reszty

Zidentyfikowany problem: Obowiązek przyjmowania banknotów i monet nawet w przypadku, gdy konsument płaci kwotą wyższą niż wartość zakupu, a nie istnieje możliwość wydania reszty.

Proponowane rozwiązanie: dodanie pkt. 6, po dodanym pkt. 5, do projektowanego art. 59ea ust. 2: „6) w razie dokonywania zapłaty w kwocie wyższej niż wartość zakupu”

Na kolejnej stronie znajduje się uzasadnienie wyżej wskazanych rozwiązań.

Uzasadnienie rozwiązania dot. problemu nr. 1 „Bezpieczeństwo kierowców zawodowych”

Bezpieczeństwo pracowników

Kierowcy, przyjmując płatności gotówkowe za sprzedaż biletów na takie przewozy i przechowując otrzymane środki pieniężne w swoich kabinach, niejednokrotnie narażeni są na niebezpieczeństwo skierowania przeciwko nim różnego rodzaju czynów zabronionych. Nadmienić należy również, że kierowcy wykonujący przewozy drogowe osób, świadczą pracę niejednokrotnie w późnych godzinach wieczornych, a także nocnych, często w miejscach odosobnionych, zapewniając dojazd mieszkańcom małych miejscowości. Ograniczenie płatności do płatności bezgotówkowych zwiększa bezpieczeństwo kierowców i pasażerów tj. zniechęca potencjalnych sprawców przestępstw do ich dokonania (brak dostępu do gotówki uniemożliwia jej kradzież, dokonanie napadu itp.). Tym samym uzasadnieniem powyższego rozwiązania jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom świadczącym pracę poza siedzibą główną lub oddziału przedsiębiorcy, które jest szczególnie istotne w przypadku wykonywania przewozów drogowych osób.

Realizacja uzasadnienia Projektu

Ponadto proponowane rozwiązanie jest zgodne z postulatami wskazanymi w uzasadnieniu projektu, w którym wskazuje się, iż *ratio legis* wprowadzenia wyjątków jest m.in. brak możliwości odpowiedniego zabezpieczenia otrzymanych środków pieniężnych w gotówce oraz zapewnienie równowagi pomiędzy interesami uczestników obrotu gospodarczego.

Proponowane rozwiązanie wskazanego wyżej problemu

Proponowane rozwiązanie wskazanego wyżej problemu dotyczy rozszerzenia katalogu wyjątków od projektowanego nakazu stosowania płatności gotówkowych i dopuszczenia płatności bezgotówkowych, jeżeli będą one obsługiwane przez pracowników, poza siedzibą rejestrową przedsiębiorcy (akceptanta) lub poza siedzibą rejestrową oddziału przedsiębiorcy, który prowadzi działalność gospodarczą w Polsce. W efekcie proponowane rozwiązanie obejmuje dodanie pkt. 4, po pkt. 3, do projektowanego art. 59ea ust. 2: „4) w płatnościach dokonywanych poza siedzibą rejestrową akceptanta lub poza siedzibą rejestrową oddziału akceptanta.”.

Uzasadnienie rozwiązania dot. problemu nr. 2 „Funkcjonowanie kas samoobsługowych”

Wątpliwości interpretacyjne

Należy wskazać, iż projektodawca trafnie określa, że obowiązek kreowany w Projekcie nie będzie miał zastosowania w działalności prowadzonej w sieci Internet czy w miejscu prowadzenia działalności bez obecności personelu. Jednakże wykładnia wyłączenia, które wskazuje, że ww. obowiązku nie stosuje się

„w miejscu prowadzenia działalności bez obecności personelu”, budzi wątpliwości czy rzeczzone wyłączenie stosuje się także w przypadku dokonywania przez klientów transakcji w placówce handlowej za pomocą tzw. kas samoobsługowych, które nie posiadają technicznych możliwości do przyjmowania gotówki, przy zastrzeżeniu, że przedsiębiorca prowadzi w tej samej placówce także sprzedaż za pomocą kas standardowych – tj. obsługiwanych przez pracowników, a nadto wyznacza osobnego pracownika do asystowania klientom podczas transakcji z użyciem kas samoobsługowych (pomoc w obsłudze, weryfikacja wieku w razie nabywania napojów alkoholowych), co implikuje obecność personelu w miejscu prowadzenia działalności.

Literalna wykładnia wyjątku zawartego w projektowanym art. 59ea ust. 2 pkt 2 ze względu na okoliczność w postaci obecności personelu w miejscu prowadzenia działalności może prowadzić do uznania, że przedsiębiorca w wyżej przedstawionym przypadku zobowiązany byłby do akceptacji płatności gotówkowych w przypadku dokonania transakcji z użyciem kasy samoobsługowej. Niemniej, taka transakcja byłaby po prostu niemożliwa z powodu braku technicznych możliwości dokonania płatności gotówkowych z użyciem takich kas – ze względu na fakt, że takie kasy nie posiadają możliwości przyjęcia gotówki, a tylko i wyłącznie terminale do płatności bezgotówkowych. Prowadziłoby to, zatem do sytuacji kreującej niezamierzony przez projektodawcę negatywny skutek gospodarczy - uniemożliwienie zastosowania kas samoobsługowych.

W efekcie proponowane rozwiązanie obejmuje dodanie pkt. 5, po dodanym pkt. 4, do projektowanego art. 59ea ust. 2: „5) w przypadku dokonywania transakcji z użyciem kas samoobsługowych”

Uzasadnienie rozwiązania dot. problemu nr. 3 „Brak możliwości wydania reszty”

Sytuacja losowa w postaci braku możliwości wydania reszty

Zgodnie z uzasadnieniem Projektu: „Z kolei w prawie francuskim obowiązuje zasada *faire l'appoint*, która oznacza, że przedsiębiorca może poprosić klienta o dokonanie zapłaty gotówką „równno odliczoną” w sytuacji, gdy nie posiada on banknotów ani monet w celu wydania reszty”. Należy wskazać, iż zasadne jest wprowadzenie rzeczonej regulacji również w polskim prawie. Projekt w obecnym kształcie prowadziłby do konieczności akceptacji płatności gotówkowej nawet, gdy odmowa przyjęcia gotówki wynikałaby tylko i wyłącznie ze względów pragmatycznych tj. braku możliwości wydania reszty. Byłaby to sytuacja wprowadzająca problemy praktyczne zarówno dla konsumenta, jak i dla przedsiębiorcy.

W efekcie proponowane rozwiązanie obejmuje dodanie pkt. 6, po dodanym pkt. 5, do projektowanego art. 59ea ust. 2: „6) w razie dokonywania zapłaty w kwocie wyższej niż wartość zakupu”

Konfederacja Lewiatan, KL/246/180/AZ/2021